

MEDLEMSBREV

Från Albo Häradshembyggsförening.

Innehåll:

Det blir nog som vanligt, lite av varje.

Först och främst vill vi förtydliga att ett medlemsbrev har till avsikt att komplettera annan information och riktar sig enbart till våra 940 medlemmar. Vi har valt att sända detta via posten, enär en del inte har tillgång till Internet och föreningens hemsida.

(www.alboharadshembyggsfor.se)

Vid föreningens styrelsemöte den 30 augusti diskuterades många framtidsfrågor. Vi vill delge några av dessa av många skäl, men framförallt för att ge möjligheten till synpunkter, idéer.

Underhållsarbeten-bidrag. Beslut från Länsstyrelsen om bidrag till reparationsarbetena på S:t Olofs och S:a Mellby möllor har ännu inte lämnats för åtgärder under 2012. Beträffande planerade åtgärder under åren 2012-2014 på Krubbemölla har muntligt besked lämnats att ingenting kan genomföras med bidrag 2012. Möjligen kan åtgärdsplanen i sin helhet godkännas att genomföras under 2013 och 2014. Detta innebär att pengarna för insatser i kulturella byggnader har minskat eller omfördelats. Vi vet att byggnadsminnes-förklarade byggnader är prioriterade och föreningens Agusastugan, Bondrumsgården och Glimmebodagården är ju detta sedan många år. Föreningens ekonomi är inte rustad för att ekonomiskt själv klara av de kulturbyggnader som inte är byggnadsminnesförklarade. Vår bedömning är att vi måste utöka vår intäktssida snarast möjligt för att långsiktigt gardera oss, men hur gör vi detta?

Försäkringsskydd. Risken att drabbas av en brand eller annan skadegörelse i något av våra objekt innebär att vårt försäkringsskydd granskas under ledning av Åke Hansson. Styrelsen har därefter att ta ställning till försäkringsskyddets omfattning.

Inventarier: Föreningen har under årens lopp tagit emot en del gåvor. En del av dessa passar helt enkelt inte in i något av våra objekt. Detta gäller i första hand redskap-maskiner. Föreningen har antagit en policy vad som gäller vid mottagande av gåvor. Inventarier som inte passar in måste av förklarliga skäl avyttras.

Föreningen 80 år 2014. En liten arbetsgrupp bestående av sockenombuden från Andrarum, Tina Tännander och Maj-Lis Jönsson, samt Clas Johnsson och Åke Hansson (sammankallande) skall lägga förslag till styrelsen under våren 2013.

Medlemsinformation. Ambitionerna att utöver vår hemsida, programblad, utöka vår medlemsinformation diskuteras. Vid nästa möte är förslaget att det bildas en liten kommitté för detta. Har du/ni idéer kring detta så hör av er snart.

Att föreningen har många strängar på sin lyra är det ingen tvekan om, men det gäller att prioritera rätt saker.

När undertecknad blev vald till ordförande för föreningen (snart fyra år sedan) insåg jag att de frivilliga helt ideella insatserna är helt nödvändiga för att kunna driva en hembygdsförening av vår storlek. De nästan 6500 timmar som användes under 2011 motsvarar 3,5-4 heltidstjänster, eller i löner minst 2 miljoner kronor. Frågan är dock om nya personer, eller generationer är beredda att använda sin tid till detta i vår stressade värld. Detta måste lösas, men hur löser vi detta? Var finns ni som är beredda att medverka, framförallt i det kulturobjekt som ligger närmast er, men också i föreningen totalt.

Vi ser med viss oro på framtiden som ni förstår och vill att ni hör av er till någon i styrelsen för ytterligare diskussioner, eller idéer om framtiden.

Våra kulturobjekt: Agusastugan, Bondrumsgården, Glimmebodagården, Hallamölla vattenkvarn, Krubbemölla vattenkvarn, Sillaröds skvaltkvarn, Sankt Olofs mölla, Södra Mellby mölla, Åkarpes Brydestua och Illstorps Brydestua. Speciellt i Illstorp saknar vi engagerade, intresserade personer, som kan hjälpa Tina Tännander att få igång en arbetsgrupp för bevarande av brydestuan. Om detta inte lyckas under 2013, måste föreningen avstå från denna, vilket med all säkerhet innebär att endast väggarna kommer att finnas kvar till eftervärlden. Även i övriga socknar behöver vi fler medlemmar och stöd till föreningens kulturobjekt.

Mer än byggnader: Mycket tid går som framgått åt till vård av byggnaderna. Styrelsens ambitioner är att mer tid skall ägnas åt livet i och kring stugorna. Vi vill fånga upp både dåtid och nutid när det gäller människors leverne, insatser och kunskaper. En del reportage har redan gjorts, men vi söker efter just dina erfarenheter eller kännedom av personer som har något att berätta om sig själv, eller någon i bekantskapskretsen, eller släktled bakåt i tiden. Intervju har bl.a gjorts med Eva och Johan Lindgren, Glimmeboda, vilken ni erhåller nu i medlemsbrevet. Den intervjun kommer också att presenteras på vår hemsida så småningom.

Hans Krondahl: Sveriges förste professor i textil konst, född i Bertilstorp, Brösarp är utnämnd till hedersmedlem i Albo Härads Hembygdsförening. Undertecknad har kontinuerlig kontakt med Krondahl för att försöka fånga upp den resan genom textillivet han gjort och fortfarande gör. En otrolig bedrift som uppmärksammats alldeles för litet i hans hembygd. Vi återkommer när denna sammanställning och detta intervjuarbete är klart.

Styrelsearbetet i föreningen: Förutom årsmötet har styrelsen 5 – 6 styrelsemöten om året. Ett arbetsutskott förbereder frågorna till styrelsen. Föreningens styrelse är till antalet ledamöter stor. Både ordinarie och suppleanter kallas och alla har samma status, förutom vid votering, vilket fungerar bra. Det stora antalet innebär en bred förankring, stort ansvar-engagemang kring fattade beslut.

Följande valda ingår: Kenneth Olsson, ordförande, 0414-21041. Clas Johnsson, vice ordförande och sekreterare, 0414-73010. Leif Månsson, kassör, 0414-70900. Åke Hansson, 0414-74151. Leif Gulldén, 0414-60762. Hans-Ingvar Hansson, 0414-70943. Eva Nilsson, 0417-23017. Henry Karlsson, 0414-73191. Tore Jönsson, 044-352121. Ingvar Petersén, 0414-60043. Sven-Olle Svensson, 0414-74305.

Suppleanter: Henny Johansson, 0414-73086 (registeransvarig). Nils-Ove Nilsson, 0414-70768. Eva Gustavsson, 0417-23068. Annchristin Hurtig, 0414-70214. Tina Tånander, 0417-26162. Hans Nilsson, 0414-73166. Eva Olsson, 0708-574356. Mats Persson 0417-21153.

Adjungerad: Valberedningens ordförande Gerd Almedal, 0414-24053.

Tack alla för ett innehållsrikt 2012. Vi ser fram emot att få träffa er igen någonstans under en vandring, på årsmötet på en slöjdräff eller återvändardag under 2013. Vårt program kommer som vanligt i början av 2013.

EN Riktigt GOD JUL och ETT GOTT NYTT ÅR önskar
Styrelsen för Albo Härads Hembygdsförening
Kenneth Olsson ordförande.

Samtal med Eva och Johan Lindgren måndagen den 27 december 2010 och tisdagen den 4 oktober 2011, i deras hem i Glimmeboda.

En fin vinterdag och en fin sensommareftermiddag 2011 åkte jag och Birgitta upp till Eva och Johan Lindgren för att lyssna på deras livserfarenheter. Eva och Johan bor i sin gård en liten bit nedanför Glimmebodagården och är två av de få som bor i Glimmeboda. Vi möttes i dörren av en välkomnande Johan, som bjöd oss att stiga in i stuan där Eva tog emot oss. Inne i köket kändes den varma, avspända och välkomnande atmosfären. Det var mitt första besök här och jag fastnade direkt för vägg-målningarna som var gjorda 1952 av Johans moster Lucia, eller som dom sa Nels Hågons Lucia. Direkt till höger innanför köksdörren fanns ett motiv av ett litet rött hus väster om bostadshuset, tvärs över ängen, som dåvarande ägaren Nils Håkansson

använde som mölla för eget bruk i mitten av 1800 – talet. Idag finns endast stenmuren kvar.

Bilden till höger visar den lilla möllan som den i verkligheten var. Det är verkligen tur att denna mölla är bevarad genom denna målning. Det är svårt att sätta sig in i livet från förr, men med underlag kan vi förstå en del.

Samma år gjorde Lucia en väggmålning av Glimmebodagården.

Som framgår av bilden till vänster var hela gården linad och nuvarande stenmurar och korsvirke togs fram först efter det att Domänverket förvärvat gården 1960.

Alla väggarna i köket hade målningar med olika motiv. Detsamma gällde i lilla stuan strax intill köket där sättugnen (bilden till höger), spred sin härliga värme. En av målningarna här var just Glimmebodagården och en annan bild är hästarna till vänster som är direktmålade av Helge Håkansson 9år, morbror till Johan.

Johan passade på att berätta om den glada förälskade flickan som reste båt hem till Sverige från Amerika för att gifta sig. Hon spred detta med glädje bland annat till en gammal man som kommenterade det hela med: Göken gal så kort tid, men sen kommer ugglan.

Eva och Johans bostadshus är byggt 1848 och har bevarats med varsam hand. Förutom väggmålningarna rymde huset ett strävsamt pars och en familjs många minnen i form av prylar (minnessaker) av allehanda slag. Varje minnessak har sin historia och sitt minne. Vi fick ganska många till livs dessa fina eftermiddagar.

Dessutom fick vi kaffe med stort fat kakor under tiden som Eva och Johan

berättade.

Eva 81 år och Johan 86 år gifte sig 1962 och delade huset med Johans föräldrar Anna och Anders Lindgren under många år. Detta var inget ovanligt, men krävde en viss form av hänsynstagande och diplomati.

Johan berättade att han en gång i tiden hade skaffat sig en lättviktare och han berättade att en dag kom en herre på besök för att prata med far Anders Lindgren, som var en bit bort och plöjde. Johan tog lättviktaren över backarna bort till far Anders och talade om att ett besök väntade. Tag du lättviktaren tyckte Johan, men Anders L hade aldrig kört en sån sak och avböjde. Johan övertalade dock honom genom att visa gas och frikoppling, samt knuffade igång honom. Anders L drog iväg, men väl hemkommen till gården hade han glömt hur man frikopplade. Han tog några svängar och åkte därefter rakt in i hönsgården där den vinglande färden tog slut. Ett minne att skratta åt idag, men betydligt allvarligare när det hände.

Johan som vid besöket den 4 oktober tog paus av vedhuggandet inför vintern, berättade hur viktigt det är att vara frisk och rörlig, så man kan vara med. Att skruva och svetsa är några av de roligaste sakerna jag kan syssla med säger Johan. Att överhuvudtaget vara med och hjälpa till där det behövs är viktigt. Minnena är många och ibland tystnar Johan och tänker tillbaka på en tid som inte alltid var så lätt. Tant Anna var rysligt snäll säger Johan plötsligt. När jag gick upp dit med far fick jag alltid en karamell.

Han minns tydligt hur dåligt skick gården var i när föräldrarna tog över den 1934. Det regnade in genom taken och en del väggar var nära att rasa ihop. En oerhört omodern och tungarbetad gård, men som bibehölls genom hårt arbete till glädje för många idag. Far var tvungen att odla mer råg än som var tänkt för att få halm till taktäckning. I kontraktet stod att ett sti om året skulle täckas, men takets dåliga skick tvingade till snabbare åtgärder. Gården hade helt enkelt inte överlevt säger Johan med eftertryck. På gården fanns 4-5 mjölkkor, två hästar, 2-3 kvigor, grisar och höns. Mitt i minnena om gårdens skick säger Johan; Tant Anna sa alltid om en fluga som var envis: Farlig flua till å trö hårt. Några fester var det inte tal om på den tiden. Hårt och åter hårt arbete var det som gällde för att överleva och lite födelsedagskalas när någon fyllde år.

När Anders Lindgren tog över gården 1934 köpte han på auktionen efter förre arrendatorn Hjalmar Skog tre kvigor. Den förste blev rysligt dyr säger Johan, den andre lite billigare och den tredje kostade nästan ingenting. Den tredje blev så billig att säljaren ville ha den tillbaka, vilket han fick. Den dyra kvigan blev 2 eller 3 år Kristianstads läns bästa ko. Hon mjölkade 5200 kg, hade 4,5 % fetthalt och 297 kilo smörfett. Mycket fina resultat efter den tidens mått mätt.

Eva berättade många skolminnen om både snälla och elaka lärare och lärarinnor. Dessutom berättade och visade Eva bilder och broschyr på hennes roll i introduktionen av MOR ANNAS GURKOR o RÖDBETOR. Önos anlidade Eva som förebild för den smak och kvalité som dessa båda produkterna st r för. Det var med viss stolthet som Eva visade oss detta. H r  r några citat ur den reklamtidning som skapades vid introduktionen av Mor Annas gurkor och rödbetor:

Ett bi surrar sl tt i fönstret. Trots att Österlens  rter hägrar utanför har det ingen större lust att lämna det hemtrevliga gamla skånska lantk ket. Fotografen ber gumman titta djupare in i kameran. Hon trycker det gamla lerfatet med gurkor mot förklädet och de mjuka ögonen m ter linsen. Hon ler med hela ansiktet. Vi har äntligen hittat vår mor Anna.

Reklamtidningen avslutas med följande: Din egen Mor Anna. Tänker du efter hade du säkert en egen Mor Anna som bjöd dig på hemkokt saft och sylt eller heminlagd gurka. Det kanske var farmor i Ystad, mormor i Haparanda eller en faster någonstans i mörkaste Småland. Dessa kvinnor som verkade ha vikt sitt liv åt matlagning skapade hela den genuint svenska mattraditionen. Få av dem finns kvar. En av dem bor på Österlen.

Vid några tillfällen tog Johan vedl dan och matade de viktiga spisarna för att hålla kvar den goa värmen. Som Eva uttryckte det: Det är en härlig värme, men mycket arbete med veden och askan. En spis skitar ner.

Helt plötsligt säger Johan: Vet ni hur namnet tuleboda kom till? Ingen av oss viste detta. Jo berättade han, där m ttes två vägar som bägge behövde ett le (grind), alltså tu (två). Detta l stes med en påle och tu le. Alltså Tuleboda.

Eva  r kyrkov rd sedan många  r i Brösarps församling. Ett förtroende hon tycker om och gläds åt. Det har inte alltid varit välkommet med kvinnliga

kyrkvårdar berättar Eva. Eva berättar om innehållet i förtroendet som bl.a innebär att delta i gudstjänster, hjälpa till i kyrkan med t.ex ljuständning, ta upp kollekt, förbereda gudstjänsten, vara värd när vägkyrkan är öppen, eller vid kyrkokaffe.

Den som skall väljas skall äga rätt att deltagas i kyrkostämmobeslut, åtnjuta medborgerligt förtroende, råda över sig och sitt; han eller hon får icke vara förklarad ovärdig att föra andras talan inför rätta eller att i rikets tjänst vidare nyttjas. Vidare upptager lagen ett par mera positiva bestämmelser för val av kyrkoråd och därmed också för val av kyrkovårdar, nämligen att därtill skola utses "för gudsfruktan och nit kända män och kvinnor"

"Först och främst väntar man med rätta kyrkvårdarna skola vara tillstädes när gästerna komma".

"En fattig och tafatt skomakare, som flitigt besöker Guds hus, bär upp kyrkovårdskapet mer än en fin patron, som aldrig kommer dit"

Johan tar sig en runda i stort sett varje dag upp till Glimmebodagården. Än har ju svårt å hålla sig därifrån.

Eva o Johan som ingått i Glimmebodagruppern sedan starten har varit den närmaste grannen, haft jorden arrenderad och med stor entusiasm deltagit i Glimmebodagårdens skötsel. Ända tills för några år sedan fanns djur i stallen, inte minst sommartid och staldörren stod alltid öppen, bland annat för svalorna.

Eva är välkänd som sittande framför vävstolen på Glimmebodagården.

Upphovet började med att någon från Eljaröd ville skänka färdigklippta mattor. Henny Johansson (ingående i Glimmebodagruppern) ordnade en vävstol, som Eva vävde 12 meter trasmattor i varje år. Många har under åren därefter skänkt mattor.

Eva och Johan tycker det är viktigt att allmänheten har tillgång till

Glimmebodagården och att gården hålls levande, helst med djur på sommaren.

De har dock full förståelse för att tillgången på ideellt intresserade kan bli svårt framöver, men hoppet måste finnas kvar.

Eva berättade om filminspelningen som ägt rum på 70 – talet på

Glimmebodagården. Himmelrikets stjärnor hette filmen med bl.a Ernst Hugo Järegård och Mona Malm. Det var en intressant period då hon inte såg Johan mycket. Han var oerhört intresserad även av filminspelning.

De starkaste minnena från tiden på Glimmebodagården är det sociala. Att träffa människor unga som gamla och utbyta erfarenheter, samt informera om gården var väldigt intressant och roligt. Det saknar vi.

Att Eva och Johan levt och lever ett intressant liv är det ingen tvekan om. Att de gläds över sina 3 barn, 5 barnbarn och 4 barnbarnsbarn är det heller ingen tvekan om. Att de fått slita hårt med för lite kvar i plånboken känns i luften. Det är lite svårt att förstå hur slitigt allt var, och att det ekonomiska utfallet blev så litet. Inte klagat de inte, men känslan finns där, liksom känslan av att ha levt ett långt liv, som innebär mycken erfarenhet och klokhet, som ibland inte värderas

idag. Båda har mycket att ge till eftervärlden. Vi hoppas genom denna lilla berättelse bidra till en del till kommande generationer kring den kunskap som Eva och Johan har förmedlat.
När vi lämnade Eva och Johan Lindgren följde Johan oss ut.

Kenneth Olsson 2012-10-27

Visa framförd vid Albo härads hembygdsförenings årsmöte den 26 april, 2012.

Text: Clas Johnsson

Melodi: Madavisa (Beväringsvisa från Tvedöra)

*Traditioner vi ha
vårt kulturarv är guld
och gemensamt vi ska det bevara.
Både fana och sköld
plockas fram varje år
när vi häradets dag vilja fira.*

*Från Agusa i norr
ner till Rörum i syd
alla ställen har nåt att förtälja.
Många händelser finns
skriva ner det vi minns
är en uppgift för alla att välja.*

*Öppna landskap här é
granna backar vi se
liksom bokskogens skirande grönska.
Fiskeleje och by
i en underbar vy
ja i Albo finns allt man kan önska.*

*Vår historia är lång
och vår samtid är nu
vi ska fortsätta värna vår hembygd.
Det är viktigt och rätt
att på alla de sätt
blicka framåt och göra vårt bästa.*